

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Sluppen
7485 TRONDHEIM

Kontakt saksbehandler

Marita Skorpe Falnes, 51568894

Uttalelse - høring - endring i plan- og bygningsloven - forbud mot nedbygging av myr

Vi viser til brev datert 02.07.2025 som gjelder høring av endring i plan- og bygningsloven – forbud mot nedbygging av myr.

Saken gjelder

På vegne av Kommunal- og distriktsdepartementet og Klima- og miljødepartementet har Miljødirektoratet sendt forslag til endringer i plan- og bygningsloven på høring. Forslaget må ses i sammenheng med anmodningsvedtak fra Stortinget (vedtak 108 fra 2022) der det bes om at regjeringen legger frem et forslag om forbud mot nedbygging av myr.

Departementene foreslår at et forbud mot nedbygging av myr plasseres i plan- og bygningsloven § 1-8a, etter modell fra byggeforbudet i strandsonen. Forslaget omfatter all myr, uansett dybde. Kommunen kan gjøre unntak fra forbudet ved ny reguleringsplan etter plan og bygningsloven kapittel 12, men slik plan kan bare fastsettes dersom en klar overvekt av interesser taler for det.

Departementene ber særlig om høringspartenes innspill til følgende spørsmål:

- Bør terskelen for kommunens planskjønn for reguleringsplaner som gjør unntak fra forbudet mot nedbygging av myr være høyere enn ellers, eller bør det følge samme regelverk som ellers, uten krav om klar interesseovervekt?
- Bør forbudet gjelde all myr, uansett dybde, eller bør det avgrenses til myr dypere enn 30 cm, etter modell av forbudet mot nydyrking av myr?
- Hvilke konsekvenser vil det ha at et forbud får virkning for reguleringsplaner vedtatt før forbudet trer i kraft?

Vår uttalelse

Statsforvalteren i Rogaland har vurdert lovforslaget opp mot våre sektoransvarsområder innen klima, klimatilpasning, naturmangfold og landbruk.

Av hensyn til klima, naturverdier og klimatilpasning støtter vi innføring av et strengere regelverk for nedbygging av myr. Myr har viktige funksjoner som karbonlager,

vannhusholdering, flomdemping og grunnlag for biologisk mangfold. Et forbud vil klart gagne disse funksjonene. For landbruksnæringen ser vi flere utfordringer med måten lovforslaget er innrettet på. Vi vil poengtere at det forvaltningsmessig og kommunikasjonsmessig er en fordel med lik håndtering mellom skogbrukstiltak og jordbrukstiltak. Vi har også merknader til lovforslaget sett opp mot forutsigbarhet i forvaltningen.

Vi støtter forslagene om at kommunens planskjønn for reguleringsplaner som gjør unntak fra forbudet mot nedbygging av myr bør være høyere enn ellers. Det vil være krevende å håndtere et forbud mot nedbygging av myr som gis tilbakevirkende kraft. Vi støtter likevel forslaget. Gitt de tydelige føringene som allerede finnes mot nedbygging av myr vurderer vi at et forbud uten disse forutsetningene vil ha begrenset virkning. For å forvalte et forbud er det behov for en tydelig definisjon av myr med tilhørende kartgrunnlag, som ivaretar både hensynet til klima, klimatilpasning og naturmangfold. Det er nødvendig å styrke kunnskapsgrunnlaget og klargjøre krav til utstrekning og dybde til myr som blir omfattet av forbudet.

Planforhold og forvaltning av forbudet

Forholdet mellom kommuneplan og reguleringsplan

Lovforslaget legger opp til at forbudet mot nedbygging av myr kan settes til side gjennom utarbeidelse av reguleringsplan hvis en klar overvekt av interesser taler for det. Det er vurdert at forbudet kan tilsidesettes først på reguleringsplannivå, fordi det er på dette plannivået at detaljerte kartlegginger og avveining av verdier kan gjøres.

Vi støtter at forbudet først kan avvikes gjennom reguleringsplan, og ikke på kommuneplan. Vi viser her til vurderingene i høringsnotatet. Det bør likevel ikke legges opp til at store arealer med myr settes av til byggeformål i kommuneplan hvis det er lite trolig at en senere reguleringsplanprosess kan dokumentere en klar overvekt av interesser for nedbygging. Det er gitt tydelige føringer om en streng arealforvaltning i kommunene, og statlig planretningslinje for arealbruk og mobilitet har både føringer om ivaretagelse av verdifulle arealer, blant annet karbonrike areal, og anbefaling om det bør utarbeides arealregnskap som del av kunnskapsgrunnlaget i kommuneplanarbeidet. Arealregnskapet skal gi kommunene redskap for å sette seg mål for å redusere nedbyggingen av landbruks- og naturområder. Hvis områder som ikke er egnet til utbygging settes av til byggeformål, gir dette et unøyaktig grunnlag for kommunens arealregnskap.

Definisjon av myr og tiltak i lovteksten – forvaltning av forbudet

I høringsnotatet blir det vurdert ulike definisjoner av myr, der det er fordeler og ulemper med de fleste definisjonene. I forslag til lovtekst er det benyttet den definisjonen som ifølge høringsnotatet i størst grad vil bidra til å ta vare på biologisk mangfold i tillegg til karbonlageret i myr. I lovforslaget er derfor følgende definisjon av myr benyttet: «myr er areal med myrvegetasjon og torvdannelse».

Høringsnotatet understreker at for å få et regelverk som er enkelt å praktisere er det viktig både for myndigheter, tiltakshavere og andre at det finnes karttjenester som kan vise forekomster av myr i tråd med definisjonen i forbudet. En ulempe med den foreslåtte definisjonen er at det ikke finnes et kartlag som entydig viser slik forbudsmyr. Myr i AR5 viser bare myr dypere enn 30 cm, som ikke er en egnet målestokk for ivaretagelse av naturverdier eller karbonlagring. Kartlegging etter NiN-metodikk er foreløpig ikke landsdekkende, selv om det er målet på sikt. Kartlag som er under utvikling (landsdekkende våtmarksdatasett - LAVDAS) er beheftet med usikkerhet, og fanger også opp arealer som ikke er myr etter definisjonen i lovforslaget. Å avklare om et tiltak kommer i konflikt

med forbudet vil derfor kreve befaring i felt når kart ikke viser fra før at det er myr. Det kreves også god kjennskap til botanikk og jordsmonndannende prosesser for å kunne vurdere i felt om et areal er myr etter definisjonen eller ikke.

Hvis definisjonen på myr i lovteksten er uklar blir regelverket vanskelig å praktisere, og det kan praktiseres ulikt mellom kommuner og fylker. Hvis den valgte definisjonen ikke er knyttet til allerede kartlagte områder på en god måte, gjør dette også at oppfølging av ulovligheter blir krevende. Det er vanskelig i ettertid å konstatere lovbrudd hvis det ikke finnes et kartlag som viser at det har vært myr i området tidligere. I landbruket er det flere eksempler på at myr gjennom tilgrensende drenering eller tilførsel av mineralgjødning er blitt endret slik at myrvegetasjonen forsvinner og arealet ikke lenger vil omfattes av et nydyrkingsforbud. Slik drenering og gjødning er ikke tillatt, men det vil være vanskelig å konstatere at drenering eller gjødning har skjedd, dersom ikke det finnes kartlag som viser hvor det er myr. Uavhengig av hvilken definisjon lovendringsarbeidet ender opp med, er det viktig at det følger med veiledningsmaterieell til kommunene og øvrige myndigheter.

Heller ikke tiltaksbegrepet i lovforslaget er entydig definert. I lovforslaget er tiltaksbegrepet knyttet til virkningen av tiltaket («endrer vannbalansen i jorda eller reduserer eller forringer myras økologiske funksjon eller funksjon som karbonlager»), og ikke til de vanlige definisjonene av tiltak i plan- og bygningsloven. Dette kan åpne for vanskelige grensetilfeller i vurdering av om det konkrete tiltaket vil være omfattet av forbudet eller ikke. Formuleringen gjør også at tiltak som i dag behandles etter særlovverk, som for eksempel landbruksveger, også blir søknadspliktig etter plan- og bygningsloven hvis tiltaket vil kreve dispensasjon fra forbudet om nedbygging av myr. I dagligtale vil også for eksempel gjødning være et midlertidig tiltak som vil endre myras økologiske funksjoner. Gjødning vil imidlertid ikke være et tiltak etter pbl.

Vi vil også kommentere det forholdet at forbudet ikke skal gjelde tiltak på tilgrensende arealer, selv om dette kan påvirke myra negativt. Begrunnelsen for denne avgrensningen er at det skaper vanskelige grensetilfeller i forvaltningen av forbudet. Vi har forståelse for dette standpunktet når det gjelder mindre tiltak som det kan være aktuelt å søke dispensasjon for. Med hensyn til landbruksinteressene, har vi også omtalt dette senere i vår høringsuttalelse. I en reguleringsplan som skal legge til rette for nedbygging av myr, er det etter vårt syn likevel åpenbart at også de indirekte virkningene av planforslaget må vurderes, herunder om tiltak utenfor myr kan medføre skade på naturmangfoldet i myra og/eller føre til utslipp av klimagasser. Eksempler på slike tiltak utenfor myra, er for eksempel terrengendringer, drenering, masseutskifting el.l. som kan påvirke vann-tilførsel til myra, eller endre de hydrologiske forholdene nedstrøms fra myra.

Det er viktig å understreke at vi primært ser utfordringer med praktisering av forbudet i prosesser som gjelder tiltak av begrenset omfang. I en reguleringsplanprosess vil det kreves detaljerte kartlegginger og utredninger som vil gi svar på om et gitt areal er å anse som myr, og om de foreslåtte tiltakene vil falle inn under definisjonen av tiltak i lovforslaget. Ved planlegging og gjennomføring av mindre tiltak, som ikke krever reguleringsplan, er det fare for at uklare definisjoner medfører merarbeid både for tiltakshaver og forvaltningen når uklare grensetilfeller skal avklares.

Forholdet til særlovverk

Det er viktig at forbudet harmoniserer med landbrukslover og -forskrifter. Det gir mening at nødvendige veier, som er for små for reguleringsplaner og for ubetydelige til at nødvendigheten vil kunne veie tungt i en interesseoverveiling i en dispensasjonssak, kan legges til aktuelt sektorlovverk. Det bør derfor utredes om landbruksaktiviteter bør reguleres gjennom særlov/forskrift for å få en mer landbruksrettet vurdering framfor vurdering etter pbl. 19-2.

I tillegg til at forslått definisjon er krevende mht. å avgjøre hva som er myr og hva som ikke er myr, vil det være uheldig å ha to ulike definisjoner for forvaltningen av samme areal.

Forholdet til nydyrkingsforskriften

Nydyrkingsforskriften har forbud mot nydyrking av myr. I denne forskriften er myr definert med 30 cm dypt torvlag og følger derfor AR5 definisjonen. Når det foreslås innført et forbud i plan- og bygningsloven som er strengere enn nydyrkings-forskriften oppstår det et spørsmål om hvordan dette vil virke inn på nydyrking som omfatter *arealer med myrvegetasjon og torvdannelse*, men hvor torvlaget er grunnere enn 30 cm. Vi legger til grunn ut ifra unntaket i lovforslaget 1-8 a tredje ledd, at det fortsatt vil være åpning for at slik nydyrking bare skal vurderes etter bestemmelsene i nydyrkingsforskriften og ikke er omfattet av forbudet. Selv om nydyrkingsforskriften stiller strenge miljøkrav og det er grunnlag for å vise til nasjonale føringer om bevaring av myr, blir det likevel lite harmoni mellom forbudet i pbl. og nydyrkingsforskriften.

Dagens regelverk for landbrukstiltak

Foruten nydyrking som høringsforslaget konkret unntar fra forbudet vil foreslått forbud få konsekvenser for jord- og skogbruk i mer eller mindre grad. Jord- og skogbrukstiltak som er nødvendig for næringsmessig drift vil være i tråd med LNF-formålet i kommuneplanene og behandles derfor som ordinære byggesaker etter plan- og bygningsloven eller landbruksveiforskriften. Andre tiltak slik som drenering og helt marginale terrengendringer med hensyn på å forbedre jordas produksjonsevne og beiting på inn- og utmark skjer uten søknad etter noe regelverk.

Landbruksveiforskriften og nydyrkingsforskriften er tilpasset jord- og skogbruk. Innstramminger bør derfor legges til aktuelt sektorlovverk, slik forbudet mot nydyrking av myr som har blitt lagt til Forskrift om nydyrking med mulighet for dispensasjon. Dette vil i større grad sikre at landbrukets interesser blir tatt i vare uten at hensynene til bevaring av myr blir vesentlig tilsidesatt.

Forslag om unntak for tiltak med konsesjon etter energiloven § 3-1, vannressursloven eller vassdragsreguleringsloven eller som gjennomføres etter godkjent plan i medhold av vilkår satt for slike konsesjoner

I lovforslaget er tiltak med konsesjon etter energiloven § 3-1, vannressursloven eller vassdragsreguleringsloven eller som gjennomføres etter godkjent plan i medhold av vilkår satt for slike konsesjoner foreslått unntatt fra forbudet. I høringsnotatet er argumentet for at slike tiltak bør få unntak fra forbudet, at de gjennomgår en omfattende konsesjonsprosess hvor virkningen av tiltakene vurderes nøye.

Vi vil understreke at vi har eksempler på flere krevende konsesjonsprosesser i Rogaland, hvor avveining mellom samfunnsnyttene av tiltaket og svært store naturverdier ofte kommer på spissen. Som vi har vist til tidligere i vår høringsuttalelse er for eksempel nedbygging en svært viktig påvirkningsfaktor på den sårbare naturtypen terrengdekkende myr (sårbar – VU), eksempelvis vindkraftutbygging og annen kraftutbygging. Det er uheldig om noen typer tiltak, som i sum kan medføre nedbygging av store arealer med myr, ikke skal være omfattet av et forbud. Selv om samfunnsnyttene av tiltak som gjennomgår konsesjonsbehandling som regel er stor, er det mange andre tiltak med stor samfunnsnytte som med lovforslaget får en strengere behandling, for eksempel store samferdselsanlegg, sykehusutbygginger o.l.

Miljøfaglige vurderinger

Våtmark, og særlig myr, er viktig for karbonlagring, klimatilpasning og naturmangfold. Myrer renser og filtrerer vann, demper flom og motvirker uttørking av omkringliggende vegetasjon i tørre perioder. Myrer er også levested for et stort antall planter, insekter, dyr og fugler, og har viktig funksjon som område for næringssøk, spillplass, rasteplass m.m. Nedbygging av myr fører derfor til utslipp av klimagasser, tap av naturmangfold og tap av en rekke andre økosystemtjenester som myra bidrar med.

Myr vokser inntil ca. 1 millimeter per år. Det betyr at en myr som er 1 meter dyp, er minst 1000 år gammel. Myr skapes når produksjonen av organisk materiale, i hovedsak planterester, er større enn nedbrytningen. Det dannes da lag av delvis nedbrutt dødt organisk materiale: torv. Myrene binder derfor store mengder karbon. En dypere myr lagrer normalt mer karbon enn en grunnere myr. Myrene sin naturverdi er imidlertid ikke knyttet til dybde. Det er ofte store naturverdier knyttet til grunnere myrarealer. Grunnere myr enn 30 cm kan, som nevnt i høringsnotatet, omfatte rikmyrer med svært høyt naturmangfold, og grunne myrer i fjellet og langs kysten.

I beslutningsgrunnlaget¹ til den rødlistede naturtypen rik åpen sørlig jordvannsmyr² (sterkt truet – EN) drøftes blant annet naturtypen i forbindelse med forskrift om nydyrking og grensen på 30 cm. Der nevnes det at naturtypen ofte registreres som grunn myr, og vil dermed ha økt sannsynlighet for nydyrking.

En annen naturtype på rødlista er terrengdekkende myr³ (sårbar – VU). Dette er en myrtype som ofte har tynn torv og dekker landskapet som et teppe, og befinner seg i nedbørsrike (oseaniske) områder⁴, slik som Rogaland. Artsdatabanken anslår at 30-50 % av naturtypens areal er påvirket eller tapt de siste 50 årene, som er mye av grunnen til rødlistevurderingen. En svært viktig påvirkningsfaktor er nedbygging, eksempelvis vindkraftutbygging og annen kraftutbygging, utbygging av infrastruktur og industriområder⁵.

En tredje relevant myrtype er bakkemyr⁵ (intakt – LC). Naturtypen forekommer i hellende terreng i mellomboreal til lavalpin sone, og torvlaget er som oftest grunt og sterkt omdanna⁶. Dette er en av våre vanligste myrtyper, og er dermed ikke på rødlista. Nettopp fordi dette er vår vanligste type, og fordi vi har en stor andel av forekomstene i Europa, så har vi et særlig ansvar for å ivareta bakkemyr⁵.

¹Miljødirektoratet. Beslutningsgrunnlag for rik åpen sørlig jordvannsmyr. Hentet (25.10.2025) fra:

<https://www.miljodirektoratet.no/sharepoint/downloaditem?id=01FM3LD2V5PUXOMEWPDNAIQRPG7BMQGBAA>

² Øien, D.- I., Lyngstad, A. og Moen, A. (2018). Sterk intermediær til ekstremt kalkrik åpen jordvannsmyr i boreonemoral og sørboreal sone, Våtmark. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken, Trondheim. Hentet (25.10.2025) fra: <https://artsdatabanken.no/RLN2018/154>

³ Lyngstad, A., Moen, A. og Øien, D.- I. (2018). Terrengdekkende myr, Våtmark. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken, Trondheim. Hentet (25.10.2025) fra: <https://artsdatabanken.no/RLN2018/153>

⁴ Moen, A., Lyngstad, A. & Øien, D.-I. 2011. Kunnskapsstatus og innspill til faggrunnlag for oseanisk nedbørmyr som utvalgt naturtype. NTNU Vitensk.mus. Rapp. Bot. Ser. 2011-7: 1-62

https://www.ntnu.no/documents/10476/64600/BotRapp_2011-7+Oseanisk+nedb%C3%B8rmyr.pdf

⁵ Moen, A., Lyngstad, A. og Øien, D.- I. (2018). Bakkemyr, Våtmark. Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Artsdatabanken, Trondheim. Hentet (25.10.2025) fra: <https://artsdatabanken.no/RLN2018/137>

⁶ Artsdatabanken. Plassering i NiN, beskrivelse hovedtype: *Bakkemyr*. Hentet (25.10.2025) fra: <https://nano.artsdatabanken.no/naturtyper/natur-i-norge/nin-30-t-lv-tm-0-m-b03/beskrivelse>

Landbruksfaglige vurderinger

Vi er bekymret for at forbud mot nedbygging av myr vil føre til økt press for å legge tiltak på jordbruksarealer. Det er knyttet sterke nasjonale interesser til jordbruk og skogbruk. Jordbruket er svært viktig for å sikre Norges befolkning nok og trygg mat. Dette er særlig viktig i dag hvor det globale matsystemet, som Norge er helt avhengig av, er under press som følge av klimaendringer, konflikter og proteksjonisme. Jordbruket er avhengig av gode rammevilkår for å kunne opprettholde og øke norsk matproduksjon av hensyn til selvforsyning og beredskap. Skogbruket er viktig for å sikre bygge-råstoff og bioenergi. Skogen binder CO₂, og et aktivt skogbruk er viktig for opptak klimagasser og å ta ut karbon fra kretsløpet.

Utredning av konsekvenser

De næringsmessige konsekvensene for jord- og skogbruket er i liten grad utredet og forsøkt tallfestet. Med 9 % av landarealet vil åpenbart et forbud få store konsekvenser for næringsmessig utnyttelse og bruk av ressursene i Rogaland. Skogbruket vil bli hardest rammet som følge av økt nedbyggingspress og hinder for nødvendig skogbrukstiltak for å hente ut tømmer. I Rogaland, som har en høyere vintertemperatur enn ellers i landet, er transport av tømmer på frossen myr lite aktuelt eller mulig.

Endringsforslaget sett opp mot landbruksnæringen

Forslaget til endring av plan- og bygningsloven vil for jord- og skogbruk i hovedsak knytte seg til oppføring av landbruksbygninger og etablering av landbruksveier.

Nye landbruksbygg er som regel store bygninger som er krevende å plassere i terrenget. Av drifts- og jordvernmessige hensyn blir nye bygninger i hovedsak plassert i tilknytning til tunet. Vi har ikke kunnskap til å mene noe med sikkerhet, men tror at kun et fåtall av landbruksbygg blir ført opp på myrareal, og i hvert fall dyp myr. De landbruksbyggene som eventuelt blir søkt oppført i myr vil mest sannsynlig ha helt spesifikke driftsmessige begrunnelser for dette, og at det ikke finnes andre alternative plasseringer. Plan- og bygningsloven har i dag lokaliseringsbestemmelser i § 29-4 som i alle tilfeller gir mulighet for forvaltningen til å kreve annen lokalisering som bedre vil ta i vare ulike hensyn i loven, dersom slike alternativ finnes.

Kunnskapsgrunnlaget i høringsdokumentene er ikke egnet til å kunne kvantifisere størrelsen på konsekvenser for landbruksdrift. Dette henger sammen både med at definisjonen av myr ikke er bestemt og at kartgrunnlaget for myr er begrenset. I høringsforslaget blir det i hovedsak løftet fram at for byggeprosjekt med klar interesseovervekt er det mulig å omgå byggeforbudet på myr gjennom utarbeidelse av reguleringsplan. Svært få landbrukstiltak blir i dag behandlet gjennom reguleringsplan. Tiltakene er som regel så avgrenset at en planprosess etter plan- og bygningsloven ikke er nødvendig, og dermed lite hensiktsmessig. En slik prosess vil også være svært kostnadskrevende sett i forhold til de økonomiske marginene i landbruket.

Dersom det blir innført et forbud mot nedbygging av myr vil jordbruket derfor være avhengig av dispensasjon fra forbudet etter reglene i plan- og bygningsloven § 19-2. Slik dispensasjon er underlagt både rettsanvendelsesskjønn og et fritt skjønn, og ingen har rettskrav på å få dispensasjon. Rettsanvendelsesskjønnet i dispensasjonsbestemmelsen gir et relativt smalt handlingsrom for kommunen til å kunne gi dispensasjon. Dette kan føre til uheldige utslag for en nasjonalt prioritert næring. Et «strengt» forbud eller streng praktisering av forbudet vil kunne føre til så store begrensninger for enkelte jord- og skogbrukstiltak at utnyttelse av jord- eller skogbruksareal ikke blir mulig. Dette må regnes som å være i konflikt med føringer for landbrukspolitikken.

Særlig for skogsbilvei - tiltak som ikke påvirker karbonlagret og vannbalansen i myr

Skogbruket er viktig for å sikre byggeråstoff og bioenergi. Skogen binder CO₂, og et aktivt skogbruk er viktig for opptak klimagasser og å ta ut karbon fra kretsløpet. Transport av tømmer ut av skogen gjøres på skogsbilveier som behandles etter landbruksveiforskriften.

Det å hindre utslipp fra myr er et av hovedargumentene for å innføre forbud mot nedbygging. Landbruket vil normalt unngå vegbygging over myr, gitt at det finnes alternative traséer på fastmark uten å måtte ta store omveier og ekstra kostnader. Det er i høringsnotatet ikke omtalt hvordan vegbygging/miljøvennlig vegbygging over myr i dag i hovedsak praktiseres. Vegen legges oppå myra ved bruk av geonett og fiberduk med tilkjørte masser og uten grøfter. Dette er en vanlig byggemetode over myr i dag, der både karbonlager og vannbalanse holdes intakt, jf. «*Normaler for landbruksveier med byggebeskrivelse*». Vegbyggingstiltak på myr som ikke påvirker karbonlagret og vannbalansen vil derfor komme i mindre konflikt med de hensyn forbudet skal ta i vare. Med tanke på miljøverdier vil vegbyggingstiltak berøre en liten del av myrarealet. Eventuelle miljøverdier som blir berørt av slike tiltak blir ivaretatt av dagens regelverk og vurderinger etter naturmangfoldloven.

Et forbud som praktiseres strengt kan med stor sikkerhet føre til lange omveier og inngrep i terreng for å unngå myr. Dette vil også ha en negativ kostnad/påvirkning på både naturverdier og produktive produksjonsareal. Vegbyggingstiltak med masseutskifting og drenering av myr har en helt annen påvirkning og bør derimot omfattes av forbudet.

Andre tiltak

Slik det kommer fram av lovendringsforslaget er det kun tiltak i selve myra som vil være omfattet av et forbud.

Landbrukstiltak i myr utenom bygging av vei eller bygninger er knyttet til oppdyrking og omfatter blant annet drenering av myr, omgraving og/eller utfylling. Alle disse tiltakene innebærer å gjøre om myr til jordbruksareal, og vil være omfattet av forbudet mot nydyrking av myr i nydyrkingsforskriften. I forslag til lovtekst er det presisert at forbudet mot nedbygging av myr ikke omfatter nydyrkingstiltak. Vi tolker det slik at dersom et tiltak kun krever tillatelse etter nydyrkingsforskriften vil ikke forbudet etter pbl. gjelde. Dersom tiltaket for eksempel i tillegg omfatter vesentlig terrengendring ut over landbrukets behov, vil forbudet i pbl. gjelde parallelt med nydyrkingsforbudet i nydyrkingsforskriften.

Jordbruksareal med dreneringsbehov har i mange tilfeller blitt drenert eller kommer til å bli drenert og omfattes ikke av søknadsplikt i dag. Slik drenering krever vedlikehold som for eksempel kan være å legge ned ny drenering for å supplere eksisterende drenering. Spyling av dreneringsrør for å få ut røtter og utfelling er også vanlig praksis. Mye jordbruksareal grenser inn til myr og drenering kan ligge tett opp til eller kant i kan med myr. Det er uklart om forbudet som foreslås i pbl. vil få konsekvenser for jordbrukstiltak som skjer kant i kant med myr.

En del myr har slike kvaliteter at de er egnet for beite, eller at de ligger innenfor beiteareal på innmarksbeite eller i utmark. Beiting med blant annet storfe fører til tråkk og kan endre myras økologiske funksjon. Beiting, avhengig av beitetrykk, vil også kunne endre artssammensetningen til mer beitetålende arter. Med utgangspunkt i størrelsen på arealer som brukes til beite og myrenes spredde utstrekning vil det være umulig å hindre beiting i myr.

Konklusjon

En strengere regulering, herunder forbud mot nedbygging av myr, vil gagne landbruksnæringen gjennom å sikre at myrenes egenskaper som karbonlager blir bevart, vannhusholdering, flom-

demping og grunnlag for biologisk mangfold. Sistnevnte er viktig for å ha et så robust økosystem som mulig for å drive landbruksproduksjon i.

Arealkrevende næring slik som jord- og skogbruk vil likevel kunne bli påvirket i stor negativ grad som følge av byggeforbudet i myr. Landbruket bygger ikke ned store myrareal, men landbruksveier må i visse tilfeller legges i myr fordi dette er mest rasjonelt, krever minst terrenginngrep og samlet sett er det tiltaket som gir minst konsekvenser for klima og miljø.

Forslag til lovtekst er diffus og gir et stort tolkingsrom for hva forbudet omfatter. En streng lovtolkning vil åpenbart føre til restriksjoner for landbruksdrift i strid med nasjonale føringer for jordvern og økt matproduksjon og skogbruk som klimatiltak.

Det bør utredes om landbruksaktiviteter bør reguleres gjennom særlov/forskrift for å få en mer landbruksrettet vurdering framfor vurdering etter pbl. 19-2.

Svar på departementenes spørsmål

Bør terskelen for kommunens planskjønn for reguleringsplaner som gjør unntak fra forbudet mot nedbygging av myr være høyere enn ellers, eller bør det følge samme regelverk som ellers, uten krav om klar interesseovervekt?

Det er gode miljøfaglige argumenter for at nedbygging av myrarealer bør håndteres strengere enn nedbygging av andre naturtyper. Myrarealer binder store mengder karbon, er levested for en rekke truede arter, og bidrar til klimatilpasning ved å fungere som fordrøyningsareal ved store nedbørmengder. På den annen side kan en streng praktisering av forbudet få negative virkninger for andre arealtyper, både med naturverdier og jord- og skogbruksareal.

Gjennom utredning og vurderinger i reguleringsplanprosessen kan kommunene dokumentere en «klar interesseovervekt» som gjør det mulig å fravike byggeforbudet. Det skal være opp til kommunen selv å vurdere både hvor tungt hensynene som taler imot nedbygging av myra skal veie, og om det er en klar interesseovervekt ved nedbygging av myra. Ifølge høringsnotat bør vilkåret forstås som en rettslig standard, og det understrekes at svaret på hva som skal til for å oppfylle kravet kan endre seg i takt med internasjonale og nasjonale krav, og samfunnsutviklingen. Videre i notatet står det at vurderingen av om det foreligger «klar overvekt av interesser» for å vedta reguleringsplan som åpner for nedbygging av myr skal være fritt skjønn, og kan derfor ikke overprøves av domstolene. Formålet med regelen er å stramme inn skjønnsutøvelsen, men uten at avveiningen i seg selv skal kunne overprøves rettslig.

En slik forståelse av forbudet må følges opp av tydelig veiledning til kommunene og oss som innsigelsesmyndighet. Tydelig veiledning er viktig og nødvendig for å sikre en mest mulig lik behandling på tvers av kommuner og fylker, og for å sikre at planprosessene blir mest mulig forutsigbare og effektive. Det foreslås for eksempel at det kan utarbeides statlige planretningslinjer som klargjør når det kan/bør fremmes innsigelse til bygging på myr, og ev. differensierte retningslinjer som for strandsone. Selv om domstolene ikke kan overprøve kommunens frie skjønn, er det viktig at det også kommuniseres tydelig at begrunnelsen, herunder kunnskapsgrunnlaget og de faglige vurderingene, kan overprøves.

Det er allerede tydelige føringer mot nedbygging av myr i dag. Vi viser her til brev datert 08.10.2025, fra KDD og KLD til alle statsforvalterembeter og kommune, med kopi til fylkeskommunene, som gjør dette klart. Et forbud som ikke formuleres med et krav om klar interesseovervekt vil sannsynligvis få liten reell betydning når det allerede foreligger så tydelige føringer mot nedbygging av myr i dag.

Konklusjon

Med bakgrunn i redegjørelsen over, støtter vi forslaget om at kommunens planskjønn for reguleringsplaner som gjør unntak fra forbudet mot nedbygging av myr bør være høyere enn ellers. Selv om det ligger utenfor denne høringen, vil vi også uttrykke støtte til forslaget om at et byggeforbud følges opp med supplerende tiltak, som for eksempel avgift på nedbygging av natur og/eller utslipp av CO₂, for å kompensere for det økte presset som kan skapes på andre viktige areal.

Bør forbudet gjelde all myr, uansett dybde, eller bør det avgrenses til myr dypere enn 30 cm, etter modell av forbudet mot nydyrking av myr?

I lovforslaget er følgende definisjon av myr benyttet: «myr er areal med myrvegetasjon og torvdannelse».

I høringsnotatet pekes det på at forringet myr som er grøftet fortsatt vil være omfattet av forbudet med den foreslåtte definisjonen. Gjødelspåvirkning på myr er en utfordring som denne definisjonen ikke demmer opp for. Myrvegetasjon kan forsvinne ved gjødsling, enten tilsiktet eller utilsiktet, samtidig som torvdannelsen består. Da vil myrene sin verdi for naturmangfoldet kunne være redusert, men karbonbindingen er fortsatt til stede. Dersom forbudet kan omgås ved gjødsling av myra, er dette svært uheldig. For myrer av en viss størrelse er det lite trolig at gjødelspåvirkning gjennom avrenning vil påvirke hele myra. Uansett vil den påvirkede delen av myra hydrologisk være en del av resten av myra, og må derfor være omfattet av forbudet.

En annen definisjonen som er foreslått, er «areal med høyt grunnvannsspeil og vegetasjon med potensial for å danne torv». Denne definisjonen sier ingenting om tilstedeværelse av torv, bare om vegetasjonens potensiale. Med tanke på at en stor del av hensikten med forbudet er å ta vare på områder med mye torv, pga. karbonlagring, er den foreslåtte definisjonen derfor bedre. Også denne definisjonen vil kunne omgås, tilsiktet eller utilsiktet, gjennom grøfting eller drenering innenfor eller i tilknytning til myra. En slik definisjon har også uklarheter med tanke på tørre perioder, i ytterste konsekvens kan en myr «opphøre å være myr» i tørkeperioder.

For å forvalte et forbud er det behov for en tydelig definisjon av myr med tilhørende kartgrunnlag. Dette inkluderer klargjøring av krav til utstrekning og dybde. Høringsnotatet (s. 19) sier at 30 % av myrareal er grunnere enn 30 cm. En slik avgrensing vil derfor åpne for nedbygging av store myrarealer. Som det står i høringsnotatet er grensen i AR5 på 30 cm tykt torvlag utformet med tanke på utnyttelse av myr til brensel, jord- og skogbruks-formål. I en økologisk sammenheng vil andre, grunnere områder ha en viktig funksjon. Forbudet mot nedbygging av myr skal redusere både klimagassutslipp OG tap av naturmangfold.

Insentivene til å kartlegge nyttbar myr i Norge har vært store, dermed har vi gode kartdata for hvor myr med dypere torv enn 30 cm opptrer. Vi viser her til DMK, digitalt markslagskart. Det betyr at kunnskapen om hvor myr med grunt torvlag er, er lavere. Når kartlegginger av tomtereserver for fritidsbolig i Norge gjennomføres, så under-estimeres det reelle myrarealet som er avsatt⁷. Kartdata er ikke fullstendighet, og derfor står det ikke noe i *forskrift om nydyrking* om at myra skal være kartlagt, og en må i flere tilfeller ut for å sjekke myra. I *forskrift om berekraftig skogbruk* er ikke myr definert i det hele tatt.

⁷ Blumentrath, S., Simensen, T. & Nowell, M. 2022. Kartlegging av tomtereserver for fritidsbolig i Norge. NINA Rapport 2171. Norsk institutt for naturforskning. Hentet (25.10.2025) fra: https://www.regjeringen.no/contentassets/1067f7d6471c45a1975de5ad45204688/tomtereserve_fritidsbebyggelse_nina.pdf

Det er avgjørende for å sikre god forståelse av hvilke områder som er omfattet av forbudet at det er ambisjoner om å etablere et kartlag som gir en entydig framstilling i kart. Forvaltningen av arealbruk blir enklere med gode kartgrunnlag. Derfor bør myr kartlegges bedre, og det bør fortsette å jobbes med sannsynlighetskart, slik som i LAVDAS-prosjektet (landsdekkende våtmarksdatasett), slik at kommunen (og eventuelt andre) kan bruke det som utgangspunkt i forvaltningen. Uansett er det grunn til å tro at selv om mange grunne myrarealer ikke er kartlagt, vil et forbud føre til nøyere vurderinger og bedre ivaretagelse av all myr.

Konklusjon

For å forvalte et forbud er det behov for en tydelig definisjon av myr med tilhørende kartgrunnlag. Dette inkluderer klargjøring av krav til utstrekning og dybde. I forskrift om nydyrking følger forbudet definisjon av myr etter AR5. Det er forvaltningsmessig og kommunikasjonsmessig en fordel med lik håndtering mellom skogbrukstiltak og jordbrukstiltak, samtidig vil et forbud med en avgrensning til myr dypere enn 30 cm ikke i tilstrekkelig grad ivareta miljøhensyn. Vi oppfordrer departementet til å styrke kunnskapsgrunnlaget, og definere både krav til dybde og utstrekning i forskriften.

Hvilke konsekvenser vil det ha at et forbud får virkning for reguleringsplaner vedtatt før forbudet trer i kraft?

Det er foreslått to ulike alternativer for virkning av forbudet: at reguleringsplaner som allerede er vedtatt ikke omfattes av forbudet mot nedbygging av myr, eller at forbudet også får virkning for reguleringsplaner som allerede er vedtatt.

Gitt de tydelige føringene som allerede finnes mot nedbygging av myr, jf. brev datert 08.10.2025, fra KDD og KLD til alle statsforvalterembeter og kommuner, med kopi til fylkeskommunene, vurderer vi at et forbud uten tilbakevirkende kraft vil ha begrenset virkning. Dersom forbudet ikke får tilbakevirkende kraft vil trolig virkningen av forbudet også bli mer begrenset på kort sikt. For strandsonen er situasjonen tilsvarende, der byggeforbudet kan omgås gjennom at det settes en konkret byggegrense i reguleringsplan eller kommuneplan. I eldre planer uten slik byggegrense gjelder byggeforbudet, selv om arealformålet i plan i utgangspunktet åpner for utbygging.

I høringsnotatet er det argumentert for at tall på omfanget av regulert areal på myr, som ennå ikke er bebygd, tyder på at forbudet får størst virkning på kommuneplannivå. Arealregnskapet for Rogaland (2023-tall)⁸ viser imidlertid at arealreserven⁹ på myr er tilnærmet like stor på reguleringsplannivå som på kommuneplannivå. Se tabeller på neste side for detaljerte tall. I arealregnskapet er arealkategoriseringen gjort med bakgrunn i AR5, og tallene omfatter dermed myr med min. 30 cm torvlag. Rogaland fylkeskommune har gjort beregninger av arealreserve på «all myr» i forarbeidet til sin høringsuttalelse til lovforslaget¹⁰, og kommet fram til at arealreserven på myr ikke øker betraktelig om også myr med grunnere torvlag regnes med, til tross for at myr med dypere torvlag enn 30 cm bare utgjør ca. 60 % av det totale myrarealet i fylket.

På kommuneplannivå er arealreserven på myr i Rogaland klart størst for fritidsbebyggelse. Som det står i høringsnotatet er dette et arealformål hvor nedbyggingen av myr i større grad kan begrenses gjennom tilpasninger i reguleringsplan. På reguleringsplannivå er arealreserven på myr klart størst for næringsvirksomhet. Slike områder krever ofte omfattende infrastruktur og terrengbearbeiding, og det er lite trolig at tilpasninger ved søknad om tiltak kan skjerme en vesentlig del av myrarealer

⁸ Rogaland fylkeskommune, [Microsoft Power BI](#)

⁹ Definert som jomfruelige deler av avsatt eller regulert areal som vurderes å ha et gjenværende utbyggingspotensial

¹⁰ <https://prod01.elementscloud.no/publikum/Documents/ShowDmbHandlingDocument/110e4f13-902c-4fdf-bd49-854934933dda/11383/CasesFremlegg>

mot direkte inngrep. Disse arealene må derfor regnes som tapt, hvis forbudet ikke får tilbakevirkende kraft.

Arealformålsgruppe	Åpen fastmark	Bebyggd	Ferskvann	Fulldyrka jord	Hav	Innmarksbeite	Myr	Overflatedyrka jord	Samferdsel	Skog	Totalt
01 Bolig eller sentrumsformål	2 082	8	5	2 652	111	2 755	380	313	0	5 286	13 593
02 Fritidsbebyggelse	6 629	5	26	323	6	827	1 438	41	2	15 398	24 695
03 Tjenesteyting	486	5	3	646	0	259	84	28		987	2 497
04 Handel	8			5	19	0		1		4	37
06 Næringsvirksomhet	1 969	15	8	1 682	363	1 247	279	97	1	3 257	8 918
07 Råstoffutvinning	525		1	999	898	1 031	88	53	0	3 347	6 943
08 Kombinerte formål	81	2	0	95	53	23		1		315	571
09 Idrettsanlegg	1 701	0	4	363	0	198	332	21		1 814	4 434
11 Samferdselsanlegg	191	0	1	135	6	132	38	7		185	694
Totalt	13 672	36	48	6 902	1 456	6 472	2 639	562	3	30 594	62 382

Figur 1 Nedbygging planlagt i KPA. Kilde: arealregnskap for Rogaland 2023, RFK

Arealformålsgruppe	Åpen fastmark	Bebyggd	Ferskvann	Fulldyrka jord	Hav	Innmarksbeite	Myr	Overflatedyrka jord	Samferdsel	Skog	Totalt
01 Bolig eller sentrumsformål	1 372	35	2	1 405	41	1 189	99	124	0	2 779	7 045
02 Fritidsbebyggelse	1 837	2	6	77	3	217	340	14		4 549	7 045
03 Tjenesteyting	615	11	2	354	12	138	45	18		637	1 832
04 Handel	27			3		2				28	60
06 Næringsvirksomhet	3 197	38	9	1 085	840	412	1 320	45	0	3 216	10 161
07 Råstoffutvinning	10 701	2	22	939	13	438	124	2	12	3 029	15 283
08 Kombinerte formål	423	2	3	384	432	246	105	12		470	2 076
09 Idrettsanlegg	1 717		7	226	0	229	245	23		1 599	4 046
11 Samferdselsanlegg	1 165	19	4	744	53	559	155	37	2	1 327	4 063
Totalt	21 054	109	54	5 218	1 394	3 429	2 434	275	13	17 632	51 611

Figur 2 Nedbygging planlagt i reguleringsplan. Kilde: arealregnskap for Rogaland 2023, RFK

Rogaland fylkeskommune har i sitt saksframlegg for behandling av høringsuttalelsen til denne lovendringen vist til at en foreløpig beregning viser at omtrent 200 reguleringsplaner i fylket berører myrarealer. Til sammen er det vedtatt ca. 10 000 reguleringsplaner i fylket, og det er dermed en liten andel av planene som vil berøres av et forbud med tilbakevirkende kraft.

Antallet planer som berøres er likevel, isolert sett, relativt stort. Et forbud med tilbakevirkende kraft vil derfor potensielt være ressurskrevende, både for forvaltningen og tiltakshavere. Vedtatte planer vil ikke lenger være gyldige som utbyggingsgrunnlag på områder som berører myr, og dermed må alle tiltak enten søkes dispensasjon for, eller reguleringsplanene må endres før en utbygging ev. kan starte. Disse prosessene vil bety økte kostnader og økt tidsbruk i flere ledd. Vi har per nå ikke oversikt over hvilke planer som konkret vil berøres av et tilbakevirkende forbud, og dermed heller ikke kunnskap om realismen i disse.

Dersom eldre og utdaterte planer berøres, vil et forbud med tilbakevirkende kraft trolig ha liten praktisk konsekvens. For nylig vedtatte planer er konsekvensen langt større. Som vi har argumentert for over, vil et forbud uten tilbakevirkende kraft trolig ha begrenset virkning. Dette underbygges av at det er relativt stor arealreserve på myr i vedtatte reguleringsplaner i Rogaland. Vår klare anbefaling er derfor at forbudet får tilbakevirkende kraft. Dette er også tilfellet for byggeforbudet i strandsonen. Dersom de negative konsekvensene av dette skal reduseres bør det settes en snever grense for hvilke planer som ikke skal være omfattet av en slik tilbakevirkende kraft, enten bakover i tid (for eksempel 5 år), eller avgrensninger som er mer faglig begrunnet ut fra myras biologiske verdi eller potensiale for karbonbinding.

Konklusjon

Med bakgrunn i redegjørelsen over, støtter vi alternativ 1 i lovforslaget om at forbudet får tilbakevirkende kraft. Gitt de tydelige føringene som allerede finnes mot nedbygging av myr vurderer vi at et forbud uten tilbakevirkende kraft vil ha begrenset virkning. Dersom de negative konsekvensene av dette skal reduseres bør det settes en snever grense for hvilke planer som ikke skal være omfattet av en slik tilbakevirkende kraft, enten bakover i tid (for eksempel 5 år), eller avgrensninger som er mer faglig begrunnet ut fra myras biologiske verdi eller potensiale for karbonbinding.

Midlertidig flytting av myndighet for å gi dispensasjon etter pbl. § 19-2

Plan- og bygningsloven § 19-4 har bestemmelser om at dersom det er nødvendig for å ivareta nasjonale eller viktige regionale interesser og hensyn i visse typer områder, kan Kongen i forskrift legge myndigheten til å gi dispensasjon midlertidig til regionalt eller statlig organ. Myrområder og dispensasjon fra ny pbl. § 1-8 a er foreslått tilføyd i bestemmelsen. Bestemmelsen kan bare brukes der det er nødvendig for å ivareta nasjonale eller viktige regionale interesser, og flytting av dispensasjonsmyndigheten skal kun være midlertidig. Bestemmelsen forutsettes brukt der kommuner fører en dispensasjonspraksis som uthuler nasjonale eller regionale planer eller retningslinjer, eller der særlige nasjonale interesser gjør seg gjeldende.

Vi støtter dette forslaget til endring. Dersom det skulle bli aktuelt, ser vi det som naturlig at en slik dispensasjonsmyndighet midlertidig kan legges til statsforvalterembetene. Statsforvalteren er statens representant i det enkelte fylket, og vil på en god måte kunne håndtere hensynet bak de nasjonale føringene i et lokalt og regionalt perspektiv.

Behov for veiledning

Det er nødvendig med god veiledning til kommunene og forvaltningen om praktisering av et forbud mot nedbygging av myr. Veiledningen må rette seg både mot rene prosesser etter plan- og bygningsloven, og mot prosesser som ved innføring av et forbud både vil gå etter særlovverk og plan- og bygningsloven, for eksempel landbruksregelverket.

Som vi har synliggjort i vår høringsuttalelse er det viktig med tydelige definisjoner på myr og hvilke tiltak som omfattes av forbudet. Hvordan praktiseringen av forbudet skal skje må tydeliggjøres gjennom veiledere og retningslinjer for å sikre en lik praktisering på tvers av fylker, kommuner og saker. Dette er viktig for forutsigbarheten i arealforvaltningen, og for å sikre effektive planprosesser. Uten tilstrekkelig klare føringer vil forbudet kunne føre til omfattende diskusjoner om faktagrunnlag i saken knyttet til verdi og/eller påvirkning på myra.

Med hilsen

Bent Høie (e.f.)
statsforvalter

Cathrine Stabel Eltervåg
fylkesmiljøvernsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent